

Ustanie członkostwa państw w organizacjach międzynarodowych

Streszczenie

Organizacje międzynarodowe to podmioty prawa międzynarodowego, których rola i znaczenie stale wzrasta. Przystąpienie do nich jest suwerenną decyzją państwa, która skutkuje nie tylko nabyciem praw, ale i obowiązków.

Podstawowym celem pracy jest przedstawienie problematyki ustania członkostwa państw w organizacji międzynarodowej ze szczególnym uwzględnieniem praktyki organizacji, w zakresie zawieszenia uprawnień członkowskich, wygaśnięcia członkostwa, wystąpienia z organizacji międzynarodowej oraz wykluczenia z niej. W pracy zweryfikowana została hipoteza badawcza: czy istnieje możliwość opuszczenia organizacji międzynarodowej, mimo braku w akcie założycielskim uregulowań prawnych w tym zakresie. Ponadto, istotną wydała się odpowiedź na pytanie: jaki jest skutek opuszczenia struktur organizacji międzynarodowych w sytuacji braku klauzuli wystąpienia w umowie ją tworzącej oraz czy pominięcie takich unormowań wpływa na szybkość zerwania więzi członkowskiej z daną organizacją.

Udzielenie odpowiedzi na te pytania stało się możliwe dzięki zastosowaniu metodologii i aparatury pojęciowej z zakresu prawa międzynarodowego publicznego. Sięgnięto również do instytucji z zakresu prawa europejskiego, teorii prawa oraz prawa konstytucyjnego.

W rozdziale pierwszym przedstawiona została problematyka organizacji międzynarodowej jako podmiotu stosunków międzynarodowych. Zanalizowano historyczne ujęcie organizacji międzynarodowych, zdefiniowano jej pojęcie, a także klasyfikacje tworzone w oparciu o kryteria odzwierciedlające jej charakter. Zwrócono uwagę na statut organizacji międzynarodowej oraz jej strukturę i funkcje. Szczególną uwagę poświęcono także podmiotowości organizacji międzynarodowej.

Charakterystyka członkostwa w organizacjach międzynarodowych stanowi problematykę rozdziału drugiego. Przybliżono pojęcie członkostwa oraz jego treść. Scharakteryzowano rodzaje, a także sposoby jego nabycia. Poddano również analizie inne niż członkowskie statusy uczestnictwa w organizacji międzynarodowej.

W kolejnym rozdziale analizie poddano problematykę zawieszenia państwa w prawach członka organizacji międzynarodowej. Zdefiniowano pojęcie „zawieszenie w prawach członka” oraz określono podstawę prawną warunkującą wszczęcie postępowania w tym przedmiocie. Zanalizowano przesłanki prawne tej procedury oraz jej etapy. Odniesiono się także do skutków stwierdzenia zawieszenia członkostwa, występujących zarówno po stronie państwa zawieszonoego, jak i organizacji międzynarodowej. Analiza zawarta w tym rozdziale

została oparta na przykładach z praktyki państw, wobec których zastosowano unormowania prawne w przedmiocie zawieszenia praw członkowskich.

Rozdział czwarty rozprawy dotyczy instytucji wystąpienia państwa członkowskiego z organizacji międzynarodowej. Przedstawiono definicję tego pojęcia oraz regulacje prawne warunkujące wszczęcie procedury. Zanalizowano całość postępowania, a także jego skutki pojawiające się zarówno po stronie państwa członkowskiego, jak i organizacji międzynarodowej. Zwrócono także uwagę na postępowanie skutkujące wystąpieniem państwa członkowskiego z organizacji międzynarodowej w przypadku, gdy jej akt założycielski nie przewiduje takiej możliwości.

W ostatnim, piątym rozdziale przedstawiono problematykę wykluczenia państwa członkowskiego z organizacji międzynarodowej. Zdefiniowano pojęcie wykluczenia oraz scharakteryzowano podstawę prawną wdrożenia procedury w tym zakresie. Wskazano także przykłady państw członkowskich, w stosunku do których postępowanie to zostało przeprowadzone. Analizie poddana została całość postępowania związanego z wykluczeniem państwa członkowskiego, a także jego skutki dla państwa wykluczonego i organizacji międzynarodowej. Zwrócono także uwagę na problematykę wygaśnięcia członkostwa na skutek utraty podmiotowości prawnomiędzynarodowej przez państwo.

Przedstawienie prawnomiędzynarodowych aspektów ustania członkostwa państw w organizacjach międzynarodowych w wyżej przedstawiony sposób stworzyło spójną i logiczną całość. Umożliwiło również osiągnięcie celu pracy i zweryfikowanie postawionej hipotezy.

Sobana Kubo